Asia

Hankintojen valvonta: Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n palosammutusjärjestelmän hankinta

Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lle huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on ottanut asian tutkittavakseen omasta aloitteestaan.

Asian selvittäminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on 14.4.2026 pyytänyt asiassa selvitystä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ltä, joka on toimittanut pyydetyn selvityksen virastolle 28.4.2026. Virasto on pyytänyt asiassa lisäselvitystä 12.5.2026 ja 7.7.2026. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on toimittanut vastaukset lisäselvityspyyntöihin 26.5.2026 ja 10.8.2026.

Ratkaisun perustelut

Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä myös "hankintalaki") 139 §:ssä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV) on annettu tehtäväksi valvoa julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön noudattamista.

KKV voi antaa havaitsemansa lainvastaisuuden johdosta hankintayksikölle huomautuksen tai muuta hallintolain (434/2003) 53 c §:ssä tarkoitettua hallinnollista ohjausta. Laittomien suorahankintojen osalta KKV voi hankintalain 140 §:n perusteella kieltää hankintapäätöksen täytäntöönpanon. Hankintalain 141 §:n perusteella KKV voi EU-kynnysarvot ylittävien suorahankintojen osalta myös tehdä markkinaoikeudelle esityksen seuraamusten, kuten seuraamusmaksun, sopimuskauden lyhentämisen tai hankintapäätöksen kumoamisen, määräämiseksi. Sama koskee kansalliset kynnysarvot ylittäviä hankintalain liitteessä E tarkoitettuja palveluhankintoja tai käyttöoikeussopimuksia sekä kansalliset kynnysarvot ylittäviä rakennusurakoita, jotka on tehty suorahankintana ilman laissa säädettyä perustetta.

Asiaselostus

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy (jäljempänä myös "hankintayksikkö") on hankkinut jätekeskukselle palosammutusjärjestelmän kilpailuttamatta Salgrom Technologies Oy:ltä (jäljempänä myös "Salgrom"). Hankinnan arvo (alv. 0 %) on ollut yhteensä 222 600 euroa, josta komponenttien osuus on ollut 162 340 euroa ja asennustyön osuus 60 260 euroa. Hankinnasta ei ole julkaistu hankintailmoitusta. Siitä ei ole myöskään tehty kirjallista hankintapäätöstä tai hankintasopimusta.

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n selvitys

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on kertonut selvityksessään, että palosammutusjärjestelmän hankinta liittyi palovakuutuksen saamiseen. Hankintayksikön vakuutusyhtiö irtisanoi palovakuutusta koskevan vakuutussopimuksen marraskuussa 2024. Kun hankintayksikkö alkoi vakuutusmeklarin avulla selvittää uuden vakuutuksen hankintaa, kävi ilmi, että vakuutusyhtiöt eivät olleet kovin halukkaita palovakuuttamaan jätekeskuksia. Hankintayksikön mukaan jätekeskuksen tehokkuus edellyttää laajamittaista jätteiden varastointia sisätiloissa, mistä syystä paloriski on suuri. Hankintayksikkö pääsi lopulta erään vakuutusyhtiön kanssa sopimukseen vakuutuksesta sillä edellytyksellä, että hankintayksikkö ryhtyy välittömästi kartoittamaan vakuutusyhtiön hyväksymiä sammutusjärjestelmiä.

Hankintayksikkö on kertonut selvityksessään, että sen kohteissa järjestettiin vakuutusyhtiön toimesta riskikartoitukset joulukuussa 2024. Tämän jälkeen hankintayksikkö sai vakuutusyhtiöltä tarkempia tietoja paloturvallisuusratkaisujen vaatimuksista. Hankintayksikön pyytämien tarjousten perusteella alkusammutukseen soveltuva kaasusammutusjärjestelmä osoittautui hinnaltaan selvästi edullisemmaksi vaihtoehdoksi perinteiseen sprinklerijärjestelmään verrattuna. Hankintayksikkö esitteli vakuutusyhtiölle vaihtoehtoisia sammutusjärjestelmiä hyväksyttäväksi, ja lopulta osapuolet sopivat palovakuutuksesta siten, että se tuli voimaan 1.1.2025 alkaen. Vakuutussopimuksessa edellytetyn järjestelmän suunnittelu- ja rakentamisajaksi annettiin aikaa kaksi vuotta.

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n antaman selvityksen mukaan sprinkleriperusteinen sammutusjärjestelmä osoittautui saatujen budjettitarjousten perusteella kohtuuttoman kalliiksi toteuttaa rakennusten arvoon suhteutettuna. Tästä syystä hankintayksikkö päätti markkinaselvityksellä vertailla ja selvittää vaihtoehtoisia ratkaisuja vesisammutukselle niihin rakennuksiin, joihin se soveltuu. Salgrom Technologies Oy:llä oli aiempaa kokemusta mittakaavaltaan vaativiin jätevarastokasapalojen hallintaan soveltuvista vaihtoehtoisista järjestelmistä, ja tässä tapauksessa toimittajaksi tarvittiin mahdollisimman pieniriskinen yritys.

Hankintayksikön selvityksen mukaan hankinnan ensisijaisena tavoitteena oli varmistaa kohteen paloturvallisuus ja omaisuuden turvaaminen ilman viivettä. Kilpailutusmenettely olisi viivästyttänyt järjestelmän käyttöönottoa ja

siten altistanut kohteen merkittävälle vahinkoriskille. Hankintaan liittyi hankintalaissa tarkoitettu äärimmäinen kiire, joka johtui ennalta arvaamattomasta turvallisuusvaatimuksesta. Hankintayksikön mukaan hankinnan viivästyminen kilpailutusmenettelyn vuoksi olisi aiheuttanut merkittävän turvallisuusriskin, minkä vuoksi hankintaa voidaan pitää hankintalain tarkoittamalla tavalla välttämättömänä.

Hankintayksikkö on kertonut selvityksessään, että hankinnalla ei ole pyritty kilpailun rajoittamiseen. Sprinkleröinnille vaihtoehtoisten sammutusjärjestelmien markkina on hyvin rajallinen hankinnan kohteen ollessa teknisesti vaativa ja turvallisuuskriittinen. Hankintayksikkö on myös kertonut, että se ei tehnyt sellaista markkinakartoitusta, jonka perusteella voitaisiin varmasti arvioida muiden valmistajien ratkaisujen soveltuvuutta. Hankintayksikön mukaan markkinoilla voi olla muitakin sprinkleröinnille vaihtoehtoisia sammutusjärjestelmiä tarjoavia toimijoita. Hankintayksikön näkökulmasta keskeistä oli saada riskejä vähentävä ratkaisu käyttöön mahdollisimman nopeasti useiden tulipalotapahtumien jälkeen. Tästä syystä vaihtoehtoisten ratkaisujen laajamittaista vertailua ei tehty ennen hankintapäätöstä.

KKV:n arvio hankintamenettelyn lainmukaisuudesta

Hankintalain 1 §:n 1 momentin mukaan valtion ja kuntien viranomaisten sekä muiden 5 §:ssä tarkoitettujen hankintayksiköiden on kilpailutettava hankintansa ja käyttöoikeussopimuksensa siten kuin hankintalaissa säädetään.

Hankintasopimuksen syntyminen

Hankintalain 4 §:n 1 kohdan määritelmän mukaan hankintasopimuksella tarkoitetaan kirjallista sopimusta, joka on tehty yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan.

Hankintalain 128 §:n mukaan hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintasopimus. Hankintasopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä. Edellä mainittua pykälää koskevien esitöiden mukaan kyseinen säännös vastaa aikaisemmin voimassa olleen julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 76 §:ssä säädettyä.[1] Viimeksi mainittua säännöstä koskevien esitöiden mukaan hankinnasta tehdään hankintapäätöksen jälkeen erillinen kirjallinen hankintasopimus ja sopimus syntyy hankintayksikön ja tarjoajan nimenomaisella tahdonilmaisulla, joka tapahtuu kirjallisen sopimuksen allekirjoittamisella.[2]

Viraston asiassa saaman selvityksen perusteella Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy ei ole tehnyt palosammutusjärjestelmän hankinnasta hankintalain tarkoittamaa kirjallista hankintapäätöstä tai hankintasopimusta. Hankintayksikkö on toimittanut selvityksensä liitteenä Salgrom Technologies Oy:n kanssa käytyä sähköpostikirjeenvaihtoa. Viestien perusteella Salgrom on 31.10.2025

[1] Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2016 vp), s. 223.
[2] Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 190/2009 vp), s. 51–52.

lähettänyt tarjouksen hankintayksikölle ja hankintayksikkö on 14.11.2025 ilmoittanut hyväksyvänsä tarjouksen. KKV toteaa, että sähköpostikirjeenvaihto on merkinnyt hankintayksikön ja tarjoajan nimenomaista tahdonilmaisua, jolla on vahvistettu hankinnan kohde ja ehdot sillä tarkkuudella, että hankintayksikön ja Salgrom Technologies Oy:n välille on näiden olosuhteiden perusteella katsottava syntyneen sopimus koskien palosammutusjärjestelmän hankintaa.

Hankinnan ennakoitu arvo

Hankintalain 25 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kansallinen kynnysarvo ilman arvonlisäveroa laskettuna on 60 000 euroa tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa, jollei 3–4 kohdassa toisin säädetä.

Hankintalain 27 §:n 1 momentin mukaan hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvioinnin on perustuttava ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut.

Hankintayksikön selvityksen perusteella Salgrom Technologies Oy:n tarjouksessa on ilmoitettu komponenttien hinnaksi 162 340 euroa ja asennustyön hinnaksi 60 260 euroa. Näin ollen hankinnan arvo (alv. 0 %) on ollut yhteensä 222 600 euroa. KKV toteaa, että hankinnan ennakoitu arvo on ylittänyt kansallisen kynnysarvon.

Hankintalain mukainen suorahankintaperuste

Hankintalain 40 §:n 1 momentin mukaan suorahankinnassa hankintayksikkö neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta. Suorahankinnan käyttöedellytyksistä on säädetty pykälän 2 momentissa.

Hankintayksikön selvityksen perusteella palosammutusjärjestelmän hankintaa ei ole kilpailutettu hankintalain mukaisesti. Koska hankintayksikkö on tehnyt hankinnan Salgrom Technologies Oy:ltä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta, on Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n tekemä hankinta hankintalain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorahankinta.

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on KKV:lle antamassaan selvityksessä vedonnut hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädettyyn suorahankintaperusteeseen. Hankintayksikön mukaan hankintaan liittyi hankintalaissa tarkoitettu äärimmäinen kiire, joka johtui ennalta arvaamattomasta turvallisuusvaatimuksesta. Hankinnan viivästyminen kilpailutusmenettelyn vuoksi olisi aiheuttanut merkittävän turvallisuusriskin, minkä vuoksi hankintaa voidaan pitää hankintalain tarkoittamalla tavalla välttämättömänä. Hankintayksiköllä oli tarve saada toimintavarma ratkaisu käyttöön nopeasti tilanteessa, jossa tulipaloriskien hallinta oli noussut kiireelliseksi turvallisuus- ja omaisuudensuojakysymykseksi.

Hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan hankintayksikkö voi valita menettelytavaksi suorahankinnan, jos sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä säädettyjä määräaikoja voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi. Säännöstä koskevien esitöiden mukaan kiireen tulee ensinnäkin johtua hankintayksikön ulkopuolisista syistä, joten hankintayksiköstä johtuva syy ei voi olla peruste suorahankinnan tekemiseen. Perusteen on lisäksi oltava äkillinen ja sellainen, jota hankintayksikkö ei ole kohtuudella voinut ennakoida. Säännöksen tarkoittamaksi kiireeksi ei siten voida katsoa hankintayksikön viivyttelyä hankinnan toteuttamisessa. Edellytyksenä suorahankinnan tekemiselle on lisäksi, että hankinnan tekeminen on ehdottoman välttämätöntä. Säännökseen vetoavan hankintayksikön on kyettävä näyttämään toteen poikkeamisperusteen soveltumisen edellytysten täyttyminen.[3]

KKV toteaa, että vakuutusyhtiön aloitteesta tapahtunut vakuutussopimuksen irtisanominen on voinut olla hankintayksikölle asia, jota se ei ole kohtuudella voinut ennakoida. KKV pitää myös mahdollisena, että paloturvallisuuden edistämiseksi ja uuden palovakuutuksen saamiseksi on ollut ehdottoman välttämätöntä hankkia palosammutusjärjestelmä.

KKV:n näkemyksen mukaan vakuutussopimuksen irtisanominen ei ole välttämättä tapahtunut hankintayksiköstä riippumattomasta syystä, koska irtisanomisilmoituksen mukaan perusteena on ollut hankintayksikön "tavanomaisesta poikkeava vahinkokehitys". Edellä mainittua tukee myös se, että hankintayksikkö on kertonut toimivansa tulipaloherkällä toimialalla, mutta tästä huolimatta hankintayksiköllä ei ollut entuudestaan käytössä sammutusjärjestelmää, vaan se oli varautunut tulipaloihin ainoastaan paloilmoitinjärjestelmällä.

Hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan sanamuodon mukaan säännöksen tarkoittama äärimmäinen kiire on sidoksissa siihen, voiko hankintayksikkö noudattaa laissa säädettyjä määräaikoja, eli onko hankintalain mukaisen hankintamenettelyn järjestäminen mahdollista käsillä olevan aikataulun puitteissa. Saadun selvityksen perusteella vakuutusyhtiö oli myöntänyt sammutusjärjestelmän suunnittelulle ja rakentamiselle aikaa kaksi vuotta. KKV toteaa, että hankinnan tekemiselle ei ole ollut vakuutusyhtiön asettamista vaatimuksista johtuvaa äärimmäistä kiirettä, koska kahta vuotta voidaan pitää riittävänä aikana sammutusjärjestelmän kilpailuttamiselle ja käyttöönotolle.

Hankintayksikkö on kertonut selvityksessään, että keskeistä oli saada riskejä vähentävä ratkaisu käyttöön mahdollisimman nopeasti useiden tulipalotapahtumien jälkeen. Tämän perusteella asiassa voidaan myös arvioida, onko hankinnan tekemiselle ollut äärimmäinen kiire, joka on syntynyt tarpeesta minimoida tulipaloriski mahdollisimman nopeasti. KKV toteaa, että hankintayksikkö on tuonut selvityksessään esille toimialansa tulipaloherkkyyden ja aiemmin tapahtuneet tulipalot. Tästä huolimatta hankintayksikkö ei ollut aikaisemmin varautunut tulipalojen sammuttamiseen palosammutusjärjestelmällä. KKV katsoo, että tulipaloriskissä ei ole ollut kyse äkillisestä ja

[3] HE 108/2016 vp, s. 135.

ennakoimattomasta asiasta, vaan toimialalle tyypillisestä riskitekijästä, jonka hankintayksikkö on selvityksensä perusteella tiedostanut, mutta johon se ei ollut varautunut. Säännöksen tarkoittamaksi kiireeksi ei voida katsoa hankintayksikön viivyttelyä hankinnan toteuttamisessa, joten kiireperusteen soveltamisedellytykset eivät tältä osin täyty, vaikka sammutusjärjestelmän hankinnalle olisikin ollut tulipaloriskistä johtuva äärimmäinen kiire.

Hankintayksikkö on myös kertonut selvityksessään, että kilpailutusmenettely olisi viivästyttänyt järjestelmän käyttöönottoa ja siten altistanut kohteen merkittävälle vahinkoriskille. KKV:n näkemyksen mukaan hankintayksikön väite ei ole uskottava, kun ottaa huomioon, että suorahankintamenettelyssäkin hankintayksiköllä kului aikaa vakuutussopimuksen tekemisestä palosammutusjärjestelmää koskevan tarjouksen hyväksymiseen noin 10 kuukautta. KKV katsoo, että suorahankinnan sijaan hankintayksiköllä olisi ollut riittävästi aikaa myös hankintalain mukaisen hankintamenettelyn järjestämiseen.

KKV toteaa, että suorahankintaan johtanut syy ei ole ollut hankintayksiköstä riippumaton ja hankinnan tekemiselle ei ole ollut lainkohdan tarkoittamaa äärimmäistä kiirettä. Näin ollen hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetty peruste ei sovellu palosammutusjärjestelmän hankintaan. Asiassa ei ole tullut esiin seikkoja, joiden perusteella jokin muu suorahankintaperuste soveltuisi tapaukseen. Virasto ei katso hankintalain 40 §:n 2 momentissa säädettyjen suorahankintaperusteiden täyttyvän.

Johtopäätös

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on tehdessään palosammutusjärjestelmän hankinnan laiminlyönyt hankintalain 1 §:n mukaisen velvollisuutensa kilpailuttaa hankinnan mainitun lain mukaisesti. Suorahankintaan ei ole ollut hankintalaissa säädettyä perustetta. KKV toteaa, että hankintayksikön olisi tullut kilpailuttaa palosammutusjärjestelmän hankinta julkaisemalla siitä hankintalain mukainen hankintailmoitus.

Edellä ilmenevillä perusteilla Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lle huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

Sovelletut säännökset

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 1 §, 25 §, 27 §, 40 §, 128 § ja 139 § sekä hallintolaki (434/2003) 53 c §.

Muutoksenhaku

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 164 §:n perusteella tähän Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Lisätietoja asiasta antaa erityisasiantuntija Heikki Puttonen, puhelin 029 505 3051, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Erityisasiantuntija Heikki Puttonen

Jakelu Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

Sähköisesti allekirjoitettu - Elektroniskt underskriven - Digitally signed
Puttonen Heikki, Hankintojen valvonta, 29.10.2026 11:48
Mattila Timo, ylijohtaja, 29.10.2026 11:53